

Sygn. akt III AUa 203/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda (spr.)
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja SO del. do SA Iwona Jawor-Piszcz
Protokolant: sekr. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2018 r. w Lublinie

sprawy K. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek apelacji K. Ż.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 18 grudnia 2017 r. sygn. akt VIII U 2151/17

oddala apelację.

Iwona Jawor-Piszcz Elżbieta Gawda Elżbieta Czaja

III AUa 203/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie K. Ż. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w L. ustalającej wysokość kapitału początkowego z pominięciem okresu pracy w gospodarstwie rolnym i okresu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Wnioskodawca K. Ż. urodził się w dniu (...). W okresie od 1 września 1969 roku do 31 sierpnia 1971 roku łączyła go z Zakładem (...) w B. umowa o naukę zawodu. Po zakończeniu nauki skarżący pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców aż do dnia (...) tj. do dnia powołania do zasadniczej służby wojskowej, która zakończyła się (...).

Przed powołaniem do odbycia służby wojskowej skarżący od dnia 1 września 1971 roku do 1 września 1973 roku uczęszczał do zasadniczej szkoły zawodowej, w której uczył się zawodu ślusarza- mechanika. Po odbyciu służby wojskowej od 16 października 1975 roku do 2 listopada 1975 roku pozostawał bez zatrudnienia, w dalszym ciągu pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców.

Od dnia 3 listopada 1975 roku do 26 lipca 1985 roku świadczył pracę na rzecz Przedsiębiorstwa (...) w B.. W czasie tego zatrudnienia, w dniu 4 października 1978 roku uzyskał tytuł rolnika wykwalifikowanego.

Od dnia 27 lipca 1985 roku do 31 grudnia 1985 roku pozostawał bez zatrudnienia.

Od 1 stycznia 1986 roku do 31 grudnia 1988 roku pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców i za ten okres zostały opłacone składki na (...).

Od dnia 1 stycznia 1989 roku do dnia 30 czerwca 1989 roku skarżący pozostawał bez zatrudnienia, zaś od dnia 1 lipca 1989 roku rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i aktach sądowych, które to dowody obdarzył wiarą w całości.

W oparciu o poczynię ustalenia Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania, przywołując przepisy ustawy z dnia z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 887). Zgodnie z treścią art. 173 ust. 1 tej ustawy dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Z przepisu art. 174 ust. 1 i 2 cyt. ustawy wynika, że kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Sąd Okręgowy zważył, że w przedmiotowej sprawie kwestią sporną był okres pracy K. Ż. w gospodarstwie rolnym jego rodziców od dnia 1 września 1971 roku do (...) oraz okres od dnia 1 stycznia 1986 roku do 31 grudnia 1988 roku. Organ rentowy nie uwzględnił powyższych okresów i w ocenie Sądu Okręgowego decyzja ta jest prawidłowa. Organ rentowy miał na uwadze treść art. 174 ust. 1 i 2 cyt. ustawy, z którego wynika, że kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia

w życie ustawy: okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe,

o których mowa w art. 7 pkt 5, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4

i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. Żaden z powyższych przepisów nie daje podstaw do uznania, że praca w gospodarstwie rolnym, czy to własnym, czy też rodziców jest okresem, który ustawa kwalifikuje jako okres składkowy – art. 5 ustawy, czy też okres nieskładkowy – art. 6 ustawy. Tylko okresy enumeratywnie wymienione w art. 5 i 6 cyt. ustawy są brane pod uwagę przy ustalaniu kapitału początkowego, zgodnie z brzmieniem art. 174 ust. 1 i 2 cyt. ustawy.

Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska skarżącego co do możliwości uwzględnienia pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1 września 1971 roku do 26 października 1973 roku jako nauki zawodu. Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2

pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy uważa się okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem

1 stycznia 1975 roku. W rozumieniu przytoczonego przepisu, gdy jest mowa

o zatrudnieniu młodocianych przed wyżej wskazaną datą, chodzi o umowę o naukę zawodu, przez którą pracodawca zobowiązał się przygotować ucznia do praktycznego zawodu w związku z wykonywaną dla tego zakładu pracą. Przygotowanie do pracy obejmowało połączenie obowiązków młodocianego pracownika wynikających z praktyki w zawodzie z uzupełnieniem wiedzy teoretycznej w szkole – na warunkach ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy

i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz.U. z 1958 r., nr 45, poz. 226 ze zm.). Ustawa przewidywała zatrudnienie młodocianych w celu nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy i odbycia wstępnego stażu pracy (art. 3 ust.1). Nauka zawodu trwała zależnie od zawodu od 2 do 4 lat i kończyła się egzaminem (art. 4 ust. 1). Młodociani zatrudnieni w celu nauki zawodu byli obowiązani do doksztalcania się w zakresie obranego zawodu przez uczęszczanie do zasadniczych szkół zawodowych dla pracujących (art. 12 ust. 1 i ust. 6 ustawy oraz rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 14 lutego 1959 roku w sprawie doksztalcania oraz kontroli nauki zawodu młodocianych zatrudnionych w zakładach pracy – Dz.U. z 14 lutego 1959 roku w sprawie doksztalcania oraz kontroli nauki zawodu młodocianych zatrudnionych w zakładach pracy – Dz.U. Nr 17, poz. 99). Zasadnicze szkoły zawodowe mogły działać po opieką patronacką branżowo odpowiednich zakładów pracy (art. 12 ustawy z dnia 15 lipca 1961 roku o rozwoju systemu oświaty i wychowania – Dz.U. Nr 32, poz. 160 ze zm.). Zgodnie z przepisem art. 1 cytowanej wyżej ustawy o nauce zawodu (...), młodocianymi w jej rozumieniu są osoby, które ukończyły 14 lat, a nie przekroczyły 18 lat życia. Z kolei, przepis art. 9 ust. 1 przewidywał, że zakład pracy przyjmując młodocianego na naukę zawodu w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy jest obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy nie uznał pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym w okresie od 1 września 1971 roku do 26 października 1973 roku jako pracy spełniającej wymogi zawarte w powołanych wyżej regulacjach.

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok

w części niezaliczającej do wysokości kapitału początkowego okresu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników od 1 stycznia 1986 r. do 31 grudnia

1988 r. Skarżący zarzucił naruszenie art. 173 ust. 1 cyt. ustawy o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego pominięcie w sytuacji gdy przepis ten statuuje zasadę powiązania przyszłych świadczeń z sumą składek wpłaconych w czasie aktywności zawodowej oraz naruszenie art. 174 ust. 1 i 2 w zw. z art. 173 cyt. ustawy poprzez uznanie, że wysokość kapitału początkowego uzależniona jest jedynie od ściśle określonych ustawowych okresów składkowych

i nieskładkowych z pominięciem zasady wysokości kapitału i wysokości uiszczonych składek.

Wskazując na powyższe apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku

i „rozstrzygnięcie co do istoty sprawy” lub uchylenie wyroku oraz poprzedzającej go decyzji i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji skarżący rozwinął stawiane zarzuty.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wnosił o jej oddalenie wskazując, że Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń, zaś wnioskodawca nietrafnie interpretuje przepisy cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne jak i wywody prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtórzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia prawa materialnego wskazanego w apelacji tj. art. 173 ust. 1 i art. 174 ust. 1 i 2 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z treścią art. 173 ust. 1 tej ustawy dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Niezależnie od argumentacji prawnej przytoczonej przez Sąd Okręgowy podnieść należy:

Po pierwsze: przepis dotyczy „ubezpieczonych”, którzy opłacali składki na „ubezpieczenie społeczne”. W świetle art. 4 pkt 13 cyt. ustawy ubezpieczonym jest osoba podlegająca ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, określonym w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, a także osobę, która przed dniem wejścia w życie ustawy podlegała ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyłączeniem ubezpieczenia społecznego rolników. Tym samym ubezpieczonym w rozumieniu art. 173 ust. 1 nie jest osoba, która podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników. Już z tego powodu wnioskodawca nie może skutecznie ubiegać się o ustalenie wysokości kapitału początkowego z uwzględnieniem okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i opłacaniu składek za ten okres.

Po drugie: ubezpieczenie emerytalne i rentowe wskazane w cytowanym wyżej przepisie wchodzi w zakres ubezpieczeń społecznych określonych w art. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2017.1778 j.t.). Przepisy tej ustawy nie obejmują ubezpieczenia społecznego rolników, odsyłając w tym zakresie do odrębnych przepisów. Tym samym opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne, o jakim stanowi art. 173 ust. 1 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie obejmuje ubezpieczenia społecznego rolników.

Po trzecie: art. 174 ust. 2 cyt. ustawy zawiera zamknięty katalog okresów przyjmowanych do ustalenia kapitału początkowego. Są to okresy składkowe i nieskładkowe, wyraźnie określone w tym przepisie. Okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i opłacania z tego tytułu składek nie są w nim wymienione, zatem nie mogą być uwzględnione.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy wydał trafny i zgodny z obowiązującymi przepisami wyrok, zatem apelacja wnioskodawcy jako całkowicie bezzasadna podlega oddaleniu w trybie art. 385 k.p.c.